

KRALOVICKÝ OBZOR

Měsíčník Městského úřadu Kralovice – LISTOPAD 2024 | Ročník 69 (První číslo vyšlo 8. října 1905) | Příští číslo vyjde 7. prosince | Cena Kč 4,-

Milí spoluobčané.

Oprava (nejen) vestibulu lidového domu je hotova a provoz tohoto zařízení se po pětíměsíční pauze rozjíždí naplno. Ještě nějakou chvíli bude ovšem nutné využívat pro vstup provizorní vchod přes letní kino. Jakmile bude hotov alespoň nový chodník v ul. Na Palcátech, bude hlavní vstup otevřen. Děkuji za trpělivost.

Z celé řady listopadových akcí bych Vás rád pozval na tradiční setkání Svíce pro svobodu, které se uskuteční v neděli 17. listopadu, společnými pořadateli jsou město Kralovice, Římskokatolická farnost a farnost Českobratrské církve evangelické. Na náměstí Osvobození před kašnou bude možné jako každoročně zapřemýšlet a poprosit o dar svobody. Začíná se v 17.30 hodin.

Chladnější počasí a především dřívější soumrak jednoznačně připomínají blízký adventní čas. Moje druhá pozvánka tedy směřuje k rozsvícení vánočního stromu. V Kralovicích se sejdeme na parkovišti u obchodního domu v neděli 1. prosince v 15.00 hodin, asi dvouhodinový program zahájí vánoční jarmark. Již v pátek 29. listopadu pořádají občané Hradecká Slavnost světla.

A do třetice: přijďte ve středu 13. listopadu do velkého sálu lidového domu na VEŘEJNOU DEBATU občanů se zastupiteli. Chceme společně Kralovice směřovat dopředu, aby i nadále byly městem, které se rozvíjí ku prospěchu svých obyvatel. Proto jsou jakékoli připomínky a náměty od Vás pro vedení města vždy velmi cenné.

Věřím, že si z nabídky těchto či celé řady jiných akcí vyberete.

Karel Popel, starosta města

Z OBSAHU ČÍSLA

Str. 2 Investiční akce ve městě; Zprávy z radnice

Str. 3 Historie: Kralovičtí řemeslníci; Tisková zpráva z MAP

Str. 4 TZ: šest mezinárodních medailí; Pozvánky na listopad

Pěšky do školy

Kralovice – I v letošním roce se Základní škola Marie Uchytlové Kralovice připojila k tradiční podzimní celostátní akci Pěšky do školy, která probíhala od 18. do 25. září. V těchto dnech mohli žáci přijít do školy pěšky, přijet na kole, koloběžce apod. Zároveň se se zvýšenou měrou hýbali napříč všemi vyučovacími předměty. Dětem chybí přirozený pohyb i kontakt s vrstevníky nebo okolím, a proto škola vítá každou příležitost, jak žákům chůzi a pohyb ztakovat. Děti, které chodí pěšky do školy, si více všimají svého okolí, získávají k němu vztah i zkušenosti. Troška pohybu po ránu také děti probere, připraví na nový školní den a zlepší jim náladu.

Součástí výzvy byla soutěž o neaktivnější pěší třídu, ale cílem bylo také snížení počtu aut před školou a vytvoření bezpečného a příjemného místa.

Do letošní soutěže se zapojilo celkem 501 škol z 338 obcí napříč celou republikou. V této konkurenci uspěli nejlépe žáci V. B ZŠ Kralovice pod vedením Mgr. Štěpánky Hněšové, kteří získali celkem 119 bodů a stali se krajskými vítězi ve své kategorii.

Na pomyslné vítězství ale dosáhli všichni ti, kteří se jakýmkoliv způsobem do výzvy zapojili a stali se tak inspirací pro své spolužáky, rodiče i širokou veřejnost.

Miroslava Krondáková

Další oprava lidového domu „lidáku“ je hotova

Obsáhlá rekonstrukce se dotkla podlah, šaten, kanceláří a toalet vestibulu, zcela nová je přístavba baru v malém sále

Kralovice – V polovině října byla předána realizátorskou firmou PB Network dokončená rekonstrukce lidového domu.

Po generální opravě šaten a chodby mezi malým sálem a jevištěm v r. 2020 a rekonstrukci samotného malého sálu o rok později byly vylepšeny další prostory městského kulturního stánku, který byl otevřen před více než sto lety, v roce 1922.

Seznam prací nedávno skončené opravy je značně obsáhlý. Především bylo nutné zrenovovat (vyměnit) podlahu vstupního prostoru (chcete-li, tak překlady stropu sklepa) hned za hlavním vchodem. Celá vstupní část lidového domu byla dispozičně upravena: přemístěna a výrazně zvětšena byla šatna, pro zaměstnance kulturního střediska byla opravena kancelář, která je nyní vpravo za hlavním vstupem do lidového domu. Velkou proměnou prošel samotný vestibul mezi vstupní chodbou a velkým sálem. Bylo zde mj. nainstalováno podlahové topení, přeložena část plynového vedení a ve finální úpravě zdobí vestibul nová podlaha i světla. Opravené je rovněž schodiště na balkon a vyzděna byla

příčka mezi B-clubem a schodištěm. Zrekonstruované jsou také toalety a velkou položkou v rozpočtu akce představovalo vybudování nového zázemí baru malého sálu. Projekčně se rekonstrukce chystala od roku 2021, realizace začala na konci letošního dubna.

Aktuálně ještě není umožněn vstup do lidového domu hlavním vchodem, protože pokračuje rekonstrukce části Školní ulice a na ni navazující opravy křižovatky s ulicí Na Palcátech. Úprava komunikace a chodníků přímo souvisí s nově vybudovaným bezbariérovým vstupem do lidového domu. Po položení dlažby na chodníku před lidovým domem bude vchod do budovy (a konečně již i do restaurace) umožněn z ulice Na Palcátech,

V polovině června byla zcela vybourána podlaha mezi vstupním prostorem a sklepem lidového domu. Foto K. Popel

nyní je ještě třeba využívat vstup přes letní kino.

Náklady na celou akci včetně projektových prací či realizace výběrového řízení činily 8,6 mil. korun (včetně DPH) a byly plně hrazeny z rozpočtu města. (kpo)

Přístavba malého sálu 15. srpna.

Pohled do vestibulu 6. června.

Pohled do vestibulu 29. srpna.

Přístavba malého sálu 16. října.

Pohled do vestibulu 27. června.

Pohled do vestibulu 30. září.

Obnova kostela pokračuje

Kralovice – V pátek 18. října byla dokončena letošní etapa obnovy kostela sv. Petra a Pavla demontáží lešení u štítu západního průčelí. Opravy a restaurátorské práce jsou financovány z Programu zachrany architektonického dědictví Ministerstva kultury ČR za spoluúčasti majitele nemovitosti. Zkrášlování dominanty našeho města bude pokračovat i v příštím roce. (ts)

Foto T. Soukup

Krátké zprávy:

PŘEDNÁŠKA ZAUJALA – V kralovické knihovně se 15. října sešlo šedesát jedna posluchačů, které zaujala přednáška Mgr. Jiřího Fáka z cyklu ...tenkrát se to stalo... na téma Selská vzpoura vedená Jiřím Radimem ze Dřevce a současnost. Pořadatelé, Městská knihovna Kralovice a Spolek Gryspek, byli překvapeni zájmem kralovických, ale i dřevceveských posluchačů.

FIRMA MARIUS PEDERSEN informuje občany o termínu svozu nebezpečného odpadu a zpětného odběru: 16. listopadu Řemešín (9:45-9:55), Trojany (10:15-10:35), Bukovina (10:40-11:00), Hradecko (11:30-11:50). Z důvodu velkého nárůstu nebezpečného odpadu při mobilních svozech je požadována spolupráce při nakládce. Odpad přinášíte až po přistavení vozu a uložte do kontejneru na základě pokynu posádky.

LETNÍ KINO v Kralovicích o letošní sezóně navštívilo bez jednoho dva tisíce devět set diváků. Během čtyř měsíců se odehrálo padesát jedna představení. Mezi ty nejvíce navštívené patří: Já, padouch 4, V hlavě 2, Zápiskník alkoholičky či Vlasy. Tedy nejoblíbenějšími, tak jak je tomu nadále trendem,

jsou animované rodinné filmy a filmy české produkce.

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE POHODÁČEK zve všechny malé i velké příznivce na podzimní procházku městem s lampionem. Sraz účastníků je ve čtvrtek 7. listopadu u kašny na náměstí; průvod vychází v pět hodin směrem na fotbalové hřiště. Zde bude čekat na všechny ohnivé překvapení.

LIDOVÝ DŮM upozorňuje na novinku online rezervace vstupenek přes QR kód, který je u vybraných akcích zveřejněn na letáčcích. Naskenováním příslušného kódu budete na svých mobilních zařízeních přesměrováni na smsticket.cz, kde je možné si vstupenky zamluvit a zaplatit.

Všechny spoluobčané z Kralovic i přidružených částí zveme na VEŘEJNOU DEBATU, která proběhne ve středu 13. listopadu 2024 od 18.00 hodin ve velkém sále LD Kralovice.

Investiční akce ve městě

Kralovice – Dokončena a předána byla rekonstrukce vestibulu a přístavby malého sálu lidového domu (více v hlavním článku na str. 1).

Práce finišují rovněž na rekonstrukci a přístavbě hasičárny, i tato akce by měla být hotova do konce letošního roku.

O kus dál pokročily také práce na opravě části Školní ulice a křižovatky Na Palcátech – pokládají se obrubníky a v listopadu by měl být hotov chodník před lidovým domem.

V listopadu budou rovněž známy vítězné firmy na realizaci rekonstrukci domu dětí a vybudování výtahu na radnici. (mš)

Ve středu 28. září se konala v prostorách chovatelského areálu v ulici Boženy Němcové v Kralovicích sedesátá první okresní výstava drobného zvířectva pořádaná ZO ČSČH Kralovice. Vystavovatelé představili mnoho plemen králiků, holubů, drůbeže, exotického ptactva a akvarijních ryb. Velká část zvířat byla prodejná. Součástí výstavy je tradiční i burza drobného zvířectva a tombola. Foto M. Vopat

Na sedmáctém zasedání letošního roku se Rada města sešla ve středu 18. září:

Rada města schválila: - Informace o občanech města pro policejní a justiční orgány; - Uspořádání slavnostního obřadu Vítání občánků města Kralovice dne 19. 10. 2024. Celkem bude vítáno dvacet občánků a celková výše příspěvků činí 100.000 Kč. Rada města souhlasí s účastí dalších dvou občánků z jiných obcí; - Smlouvu o servisní podpoře č. 00-00000-2850 uzavíranou se společností Xanadu a.s. na zajištění servisu serverů a síťových prvků užívaných městským úřadem za cenu 12.000 Kč/měsíc bez DPH; - Dodatek č. 24 ke smlouvě o odvozu a zneškodnění komunálního odpadu uzavřené se společností Marius Pedersen a.s. Dodatek rozšiřuje poskytované služby o svaz domovních nádob na separovaný odpad; - Plán oprav a technického zhodnocení vodohospodářské infrastruktury města Kralovice na rok 2025. Plán na rok 2025 zahrnuje sanaci stěn dosazovacích nádrží pro linku AN2 s odhadem nákladů ve výši 650.000 Kč a opravu odlehčovací komory s odhadem nákladů ve výši 300.000 Kč; - Žádost Ivany Zábranské o prodloužení záboru veřejného prostranství v Zahradní ulici před č.p. 611 z důvodu výměny střešní krytiny, a to do 30. listopadu 2024; - Žádost Jany Antoňové o zábor veřejného prostranství v Markově třídě před č.p. 24 z důvodu úpravy střešní krytiny, a to v termínu od 21.10. do 31.11.2024; - Žádost Jiřího Červenky o zábor veřejného prostranství v ulici Marie Majerové před e.č. E33 k dočasnému uložení palivového dřeva. Zábor se povoluje do 30. listopadu 2024; - Žádost Českého svazu chovatelského, Základní organizace Kralovice o pořádání výstavy drobného zvířectva dne 28. 9. 2024 a s tím spojené částečné uzavření ulice Boženy Němcové; - Nabídku firmy Torion, projektanta stavby „Kralovice, Markova tř. 2 – přístavba výtahu“ za cenu 144.000 Kč bez DPH; - Na základě poptávkového řízení výrobu dvou ohrad na popelnice v Brigádnické ulici firmou ZT Metal a.s. za celkovou cenu 175.300 Kč bez DPH; - Provedení rekonstrukce zásobování Kulturního domu Bukovina vodou firmou František Opat – Akvamont za cenu 48.157 Kč bez DPH. Práce bude provedena na základě objednávky. Oprava byla vyvolána vzniklým havarijním stavem; - Dodatek č. 3 ke smlouvě uzavřené s firmou PB networks s.r.o. na realizaci akce „Kralovice – Lidový dům – 1. etapa“. Dodatek zahrnuje vícenásobný na slaboproudou kabeláž pro elektronický zabezpečovací systém a kamerový systém ve výši 155.359,20 Kč bez DPH; - Podání žádosti o dotaci Základní organizace školou Kralovice z dotačního programu Plzeňského kraje „Podpora uměleckého vzdělávání mladých talentů v Plzeňském kraji“; - Přidělení uvolněného městského bytu č. 4 v Domě s pečovatelskou službou,

Plzeňská 157, na základě doporučení Bytové komise města Kralovice, paní Miloslavy Svobodové; - Na základě výsledku poptávkového řízení na zhotovitele zakázky malého rozsahu „Oprava bytu č.1, Sady ČSA 499, Kralovice“ uzavření smlouvy o dílo s firmou JIPS stavební firma s.r.o.. Cena díla 397.293 Kč bez DPH. **Rada města jmenovala:** - Na návrh tajemníka městského úřadu a v souladu s § 102, odst. 2, písm. g) zákona č.128/2000 Sb., o obcích, Ivu Koudelovou na pracovní pozici vedoucí Odboru životního prostředí Městského úřadu Kralovice s účinností od 1. prosince 2024. **Rada města vzala na vědomí:** - Rozhodnutí Ministerstva pro místní rozvoj o poskytnutí dotace ve výši 250.000 Kč na pořízení změny Územního plánu města Kralovice. **Rada města doporučila:** - Zastupitelstvu města Kralovice schválit darovací smlouvu na jejímž základě Plzeňský kraj daruje městu Kralovice následující pozemky: p.č. 5484/38, p.č. 5563/86, p.č. 5484/99, p.č. 5563/80, p.č. 5507/23, p.č. 910/4, p.č. 507/2, p.č. 5507/25, p.č. 5517/5, p.č. 521/19, p.č. 5608/22, p.č. 5608/21, p.č. 5608/23, p.č. 5608/85, p.č. 5507/22, p.č. 5507/20, p.č. 5507/19, p.č. 5507/18 a p.č. 492/2. Město Kralovice daruje Plzeňskému kraji následující pozemky: p.č. 5539/1, p.č. 5539/11, p.č. 5539/3, p.č. 210/2, p.č. 5484/117, p.č. 5484/118, p.č. 5563/85, p.č. 5594/176, p.č. 5594/20, p.č. 5594/170, p.č. 5594/171, p.č. 5594/172, p.č. 5594/177 a p.č. 5507/11, vše v k.ú. Kralovice u Rakovníka. **Rada města uložila:** - Tajemníkově města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyřídít výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města, termín do 25. září 2024, ke kontrole v radě města.

Ve středu 2. října se sešla Rada města na svém osmáctém zasedání:

Rada města schválila: - Informace o občanech města pro policejní a justiční orgány; - Převod finančních prostředků ve výši 1,4 mil. Kč z rezervního fondu Městské bytové správy Kralovice p. o. do fondu investic a následnému odvodu částky 2 mil. Kč do rozpočtu zřizovatele z důvodu budoucího vložení finančních prostředků formou úročené zápůjčky do obchodní společnosti Správa bytů Kralovice s.r.o.; - Dodatek č. 1 ke smlouvě č. Z-241065 uzavřené s firmou Roadfin s.r.o. na realizaci akce „Kralovice – Školní ulice“. Dodatek prodloužuje termín dokončení díla do 19. 12. 2024, důvodem prodloužení je výměna vodovodního řádu a přeložka kabelu nízkého napětí; - Dodatek č. 4 ke smlouvě uzavřené s firmou PB networks s.r.o. na realizaci akce „Kralovice – Lidový dům – 1. etapa“. Dodatek prodloužuje termín dokončení díla do 15. 10. 2024, důvodem prodloužení je pozdní dodávka interiérových dveří; - Uzavření smlouvy o dílo s firmou Král PM centrum

Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici vydalo nové číslo Vlastivědného sborníku

Mariánská Týnice – Třetí číslo čtvrtletníku regionálních dějin severního Plzeňska nabízí články o nové publikaci věnované dílu architekta Santiniho, o výročí obce Přebořov, připomínající 790 let od jeho první písemné zmínky. Další text se věnuje pozoruhodnému nálezu svátostky uvnitř restaurovaného sloupu sv. Bernarda. Článek o řemeslech a řemeslnících na Kralovicku pojednává stejnojmenná výstava v refektáři a o barokním dvoru Kalec podzimní výstava v Hospitiu odkazující k tvarové analogii památky, stejně tak příspěvek ve sborníku o objevené fresce sv. Markéty Antiochijské.

Kontakt pro zájemce o předplatné: Hana Tupá (tupa@marianskatynice.cz, tel.č. 373 396 410). Předplatné pro rok 2024 (čtyři čísla včetně poštovního) činí 160 Kč a v nabídce je rovněž možnost předplatného bez poštovního v elektronické podobě (formát pdf - 80 Kč/rok) nebo s osobním odběrem čísel v pokladně muzea (80 Kč/rok). Jednotlivá čísla s doporučenou cenou 28 Kč/ks lze zakoupit v pokladně muzea nebo v Kralovicích (prodejna Tabák/Papírnictví, nám. Osvobození 482) a v Dolní Bělé (Trafika Šípek na návsí). V pokladně muzea lze zakoupit i některá starší čísla. (hf)

Prostřednictvím Kralovického obzoru osadní výbor Řemešín děkuje hasičům SDH Řemešín a občanům, kteří se zasloužili o dostavbu hasičské zbrojnice ve vsi. Především panu Miroslavu Benešovi, pod jehož vedením se celá akce uskutečnila a dále pak jmenovitě L. Bláhovi, P. Benešovi, V. Polcarovi, M. Bláhové a I. Sebestové. Foto J. Polcarová

s.r.o. na odvodnění části areálu hasičské zbrojnice a realizaci nápisů na venkovní omítku objektu za celkovou cenu ve výši 156.748,28 Kč bez DPH; - Žádost Evy Doležalové o povolení záboru veřejného prostranství před č.p. 111 v ulici Petra Bezruče z důvodu rekonstrukce venkovních omítek; - Žádost Českého rybářského svazu z.s., Místní organizace Kralovice o zapůjčení stanů, souprav lavic a stolů na výlov Olšanského rybníka, který se uskuteční ve dnech 18. 10. – 20. 10. 2024; - Poskytnutí finančního daru ve výši 30.000 Kč městu Hanušovic, které bylo postiženo přírodní katastrofou. **Rada města souhlasí:** - S projektovou dokumentací předloženou firmou JM Optic s.r.o. na údržbu kabelových vývodů VN mezi rozvodnou 22 kV a vývody na vzdušnou síť ve směru na Žihli, Manětín a Černou Hať. **Rada města doporučila:** - Zastupitelstvu města Kralovice schválit prodej drobného hmotného majetku příspěvkové organizace Městská bytová správa Kralovice v celkové zůstatkové hodnotě 643.100 Kč do majetku obchodní společnosti Správa bytů Kralovice s.r.o., ve které město Kralovice drží 100% podíl. **Rada města jmenovala:** - Člena rady města, Martina Slemenského a člena rady města, Ing. Martina Weise, jako zástupce zřizovatele, města Kralovice, do konkurzní komise pro posuzování uchazečů na obsazení pozice ředitel/ředitelka Domu dětí a mládeže Pohodáček Kralovice, příspěvková organizace; - Konkurzní komisi pro posuzování uchazečů na obsazení pozice ředitel/ředitelka Domu dětí a mládeže Pohodáček Kralovice, příspěvková organizace ve složení: předseda komise Martin Slemenský, členové komise Ing. Martin Weis, PhDr. Marie Sládková, Mgr. Lukáš Vlček, Ing. Jan Lontschar, Mgr. Ludmila Novotná, paní Pavla Zemanová. Funkcí tajemníka komise pověřuje Bc. Hedviku Skalickou. **Rada města uložila:** - Majetkovému referentu Městského úřadu Kralovice zajistit pokácení stromu rostoucího na pozemku p.č. 4278/3 v k.ú. Kralovice u Rakovníka, termín do 30. 11., zodpovídá Mgr. Milena Krevová; - Majetkovému referentu Městského úřadu Kralovice zajistit posouzení zdravotního stavu a případné pokácení dvou napadených lip v Řemešíně, termín do 30. 11., zodpovídá Mgr. Milena Krevová; - Tajemníkově města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyřídít výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města, termín do 10. 10.; - vše ke kontrole v radě města.

Rada města se sešla na svém devatenáctém zasedání ve středu 16. října:

Rada města schválila: - Informace o občanech města pro policejní a justiční orgány; - Termíny pro konání svateb a uzavření partnerství pro rok 2025: 18.01., 15.02., 15.03., 12.04., 26.04., 07.06., 21.06., 12.07., 19.07.,

02.08., 09.08., 13.09., 11.10., 08.11., 06.12., ve stanovenou dobu 11:00 – 15:00 hodin, určené místo: Obřadní síň Městského úřadu Kralovice – Markova tř. 2. Rada města Kralovice bere na vědomí termíny pro konání svateb a uzavření partnerství v kostele sv. Petra a Pavla v Dolanech (obec Hlince); - Smlouvu o zřízení věcného břemene – služebnosti č. IV-12-0021039 uzavíranou se společností ČEZ Distribuce a.s. na uložení distribuční soustavy elektrické energie do pozemků města p.č. 5485/1 a p.č. 5539/5 v k.ú. Kralovice u Rakovníka; - Smlouvu o mapování a aktualizaci dat technické a dopravní infrastruktury ve vlastnictví obcí pro systém Digitální technické mapy Plzeňského kraje uzavíranou s Plzeňským krajem; - Podání žádosti Správou bytů Kralovice s.r.o. o poskytnutí úročené zápůjčky ve výši 2 mil. Kč od města Kralovice. Zápůjčka zajistí pokrytí nákladů na odkup drobného nemovitého majetku z Městské bytové správy Kralovice p.o. a počátečních nákladů na chod společnosti; - Uzavření pracovní smlouvy na pozici jednatel společnosti Správa bytů s.r.o. s Bc. Jaroslavem Bodurkou; - Žádost Základní umělecké školy Kralovice o převedení finančních prostředků ve výši 200.000 Kč z rezervního fondu do investičního fondu. Finanční prostředky budou použity na nákup nových hudebních nástrojů; - Žádost Českého rybářského svazu z.s., Místní organizace Kralovice, o pronájem části přízemí budovy v bývalých kasárnách, která je součástí pozemku st.p.č. 532 v k.ú. Kralovice u Rakovníka; - Provedení činnosti technického dozoru stavby „Oprava hřbitovní zdi v Kralovicích, I. etapa“ Bc. Milošem Nováčkem za cenu 38.560 Kč bez DPH a uzavření příslušné smlouvy; - Nabídka firmy BS-central s.r.o. na administraci dotační akce „Kralovice, Markova tř. 2 – přístavba výtahu“ za cenu 55.000 Kč bez DPH. Práce bude provedena na základě objednávky; - Přidělení uvolněného městského bytu č. 18, o velikosti 1+1, Mírová č.p. 623, na základě doporučení Bytové komise města Kralovice, Pavlu Schreiberovi; - Smlouvu o dílo uzavíranou s firmou Roadfin stavby s.r.o. na rekonstrukci křižovatky ulic Školní a Brigádnická. Cena díla 455.837,43 bez DPH. **Rada města vzala na vědomí:** - Zprávu Městské knihovny Kralovice o metodické návštěvě Místní lidové knihovny v Boháčích ze dne 11. října; - Oznámení Základní školy praktické Kralovice o vyhlášení volných dnů, v souladu s § 24 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., a to 31. října 2024 a 1. listopadu 2024. **Rada města uložila:** - Tajemníkově města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyřídít výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města, termín do 25. 10., kontrola v radě města.

Kralovičtí řemeslníci – V. část

Kralovice – Práci se dřevem se věnovali především truhláři a tesaři, ale také koláři, bednáři či jiní řemeslníci. Vojtěch Široký ve svém vyprávění o kralovických živnostnících uvádí, že truhlářů bylo v letech sedmdesátých 19. století v Kralovicích několik. Někteří si zařídili vlastní dílny, jiní pracovali jako dělníci, hlavně ti, kteří vlastnili nějaké menší hospodářství. Ve všech dílnách se prováděly všechny stavební práce a vyráběl nábytek.

Kolářské nářadí, polotovary a výrobky na výstavě Remesla a řemeslníci na Kralovicku. Foto J. Fák

„Jeden z nejstarších truhlářů byl v tu dobu Antonín Engelthaler v čp. 79, v jehož době vedené dílně se vyučilo mnoho dělníků, pozdějších samostatných mistrů, zejména Adolf Běbr v čp. 190 a Emanuel Štáhlavský v čp. 140. V dolní části města, stranou plaské silnice „na louce“ provozoval truhlářství Vojtěch Kříž – Bochníček. Dále truhlář Rudolf Wackenreither v čp. 365. Všichni truhláři svoje výrobky také sami barvili, hlavně nábytek, dveře apod. V tomto zvláště vynikal starý mistr Antonín Engelthaler, který dokázal ručně „fládrovat“, tj. dokonale napodobit přírodní vzhled dřeva.“

Vyprávění Širokého doplníme fotografickými údaji. Podle sčítání lidu z roku 1921 byla v Kralovicích truhlářská dílna v čp. 11, kde její majitel Vojtěch Engelthaler zároveň provozoval pohřební ústav. Další dílna v čp. 61 patřila Václavu Kalinovi, v čp. 140 truhlářil Emanuel Štáhlavský, v čp. 247 František Elznic, v čp. 276 František Polívka a v čp. 332 Rudolf Wackenreuther, který byl současně majitelem hostince.

V adresáři z roku 1939 jsou jako truhláři uvedeni František Antoš, František Elznic, Vojtěch Engelthaler, Antonín Kalina, Emanuel Štáhlavský a Vladimír Wackenreuther.

Je tedy patrné, že v některých rodinách se dodržela stará tradice dědění řemesel.

Tesařství podle Ottova slovníku zahrnuje všechny práce ze dřeva, k jejichž sestavení a svázání se upotřebí zvláštních spojení dřeva železem vyztužených, ale bez použití kluhu. K tesařským pracím patřilo: zhotovení roštů, lešení, hrázděných staveb, stropů, krovů, zárubní, dřevěných schodů, hrubých i hoblovaných podlah, pobíjení a podbíjení dřevěných stěn, laťování, krytiny prkenné i šindelové, velkých vrat stodolových, dřevěných plotů nebo záchodů.

Tesařů ale bylo v Kralovicích výrazně méně. Podle Širokého zde dokonce práce tesařské prováděl od devadesátých let 19. století tesařský mistr František Birka z Kožlan a jeho nástupcem byl syn František. Jako kralovické tesaře uvádí pouze Václava Paška v čp. 177 a Václava Výšku v čp. 115, kteří jsou v roce 1890 ve sčítání lidu uvedeni jako

tesařští tovaryši, ale v roce 1900 se již živilí polním hospodářstvím. Ani po první světové válce není ve sčítacích operátech zmíněn žádný tesař a až v roce 1939 je v adresáři živnostníků uveden tesařský mistr František Šubrt.

Specializovaným řemeslem pracujícím jak se dřevem, tak se železem bylo kolářství. Vojtěch Široký popisuje: „Stranou silnice do Plas, po pravé straně za mostem, stával starý doškový domek s přístavkem, ve kterém měl dílnu kolář Liška. K němu přišel v roce 1867 jako dělník Matěj Široký, rodák z Plas, který se oženil s Josefou Svobodovou z Hubenova a zařídil si vlastní dílnu v čp. 47, kterou přestěhoval v roce 1882 do čp. 246.“ V řemesle potom pokračovali jeho synové. Karel Široký v roce 1921 bydlel v čp. 148 a Antonín Široký v čp. 308.

Dalším kralovickým kolářem byl Václav Piškule, který měl dílnu na křižovatce silnice k nádraží a ke Kožlanům. Živnost po něm převzal syn Jan, ale po jeho předčasné smrti zde kolářské řemeslo zaniklo a rodina Piškulů v místě provozovala pekárnu.

K bednářskému řemeslu Široký uvádí: „V letech sedmdesátých 19. století byli ve městě tři bednáři. Na pokraji města ke

Kožlanům v čp. 251 měl bednářskou dílnu Josef Brejcha, který vyráběl dřevěné nádoby pro domácnost jako dízky na mléko, škopky, vědra a putny na vodu, nálevky, štoudve na vodu, bečky na stloukání másla a jiné. Při silnici k Hubenovu v čp. 65 byl bednář František Beneš, který vyráběl obdobný sortiment. Třetím byl František Modrý na Pastuškách v čp. 307, který mimo dílnu pracoval ještě v pivovare Václava Soukupa na opravách a smolení sudů.“

Podle historické fotografie bednářství provozoval před první světovou válkou také Josef Fencel v domě čp. 252, který stál na konci dnešního Masarykova náměstí a počátku Jiráskovy ulice.

Ovšem bednářsky zhotovené nádoby nebo nádobí byly postupně vytlačovány jinými technologiemi a materiály, a tak v roce 1921 v Kralovicích není uváděn žádný

Dům čp. 252 s vývěsním štítem „Josef Fencel bednář“ na počátku 20. století. Fotoarchiv muzea v Mariánské Týnici

bednář a v přehledu živnostníků v roce 1939 je uveden jediný, a to Karel Pravec.

Jiří Fák

ČTENÁŘSKÁ RUBRIKA:

Kralovice na vodě, nebo na suchu?

Kralovice – Letošní léto bylo bohaté na extrémní krátkodobé úhrny srážek, a to nejen v Kralovicích, ale i v dalších regionech Česka. Nevidaný příval deště spadl severozápadně od Kralovic a způsobil pozdvižení 4. srpna letošního roku nejen u obyvatel Mírové ulice a přilehlého sídliště, ale i mezi vlastníky pozemků v zahrádkářské kolonii u mateřské školy. V důsledku tohoto rychlého a prudkého deště došlo ke splachu vody a ornice z polí na Šustráku. Jedinou bariérou, která stála vodě v cestě, byl násep bývalé železnice z Kralovic do Trojan, za kterým se vytvořilo jezero. Díky náspu nedošlo k větším škodám na majetku v ulici Luční. O odstranění splaveného bahna v ulicích města se pak postarali místní hasiči a pracovníci technických služeb.

Asi každý z nás někdy slyšel o malém a velkém vodním cyklu – o vypařování vody, její kondenzaci a vypařování v podobě srážek, o povrchovém odtoku v řekách a o vsakování vody do půdy. Zatímco *velký vodní cyklus* se odehrává mezi pevninou a oceánem (také však ovlivňuje život u nás), *malý vodní cyklus* se děje v menším měřítku, třeba v rámci blízkého regionu. Významnou roli v něm hrají jak lesy, pole, zastavěná území, tak i vodní plochy.

Zmiňované extrémní události – srpnový přívalový dešť v Kralovicích i zářijové povodně ve střední Evropě – odkazují na měnící se klima (projekující se mj. narušením velkého vodního cyklu) a nutnost zamýšlet se nad tím, jak v krajině, ve městě a v jeho okolí s vodou hospodaříme. Nejde přitom jen o její hospodárné využívání, ale hlavně o schopnost vodu v krajině zadržet, než odečte pryč (do údolí, do moře). Právě zachycení vody v krajině je důležité jak pro zemědělství (kvalita půdy, zavlažování), tak pro mikroklima (voda ochlazuje, osvěžuje), druhovou rozmanitost (mokřady, tůně) a pro vodní cyklus (stabilita, předvídatelnost). Nad vysušenou krajinou neprší.

Krajina kolem Kralovic však ztratila svoji schopnost vodu zadržovat. Vodu, pokud ji okem vidíme, máme jen v několika rybnících, a ne v příliš vodnatých potocích. Z polí, luk a lesů voda téměř vymizela. Scelení polí a rozorání mezi před sedmdesáti lety vedlo k vytvoření jednolitých zemědělských ploch. Voda byla „odkloněna“ do tisíců kilometrů trubek, aby „nepřekážela“ (meliorace). Přirozené toky

a hromadění vody v krajině ignorujeme i dnes, a to i přesto, že netrpíme nedostatkem informací ani znalostí.

A tak i mírné uklonění svahu na Šustráku stačí k tomu, aby dešť vytvořil vlastní strouhu a cesta vody byla volná. Jak rychle voda naprší, tak rychle odečte, a po zbytek sezony se opět potýkáme s nedostatkem vláhy. Zbavili jsme krajinu schopnosti být našim přirozeným „klimatickým zařízením“. Mezi opatření, která smysluplně reagují na měnící se klima a častější přítomnost extrémů (ať už ve formě sucha nebo rychlých srážek), patří např. pestrá krajina, kde se střídají pásy zemědělských plodin, trvalých travních porostů, sady, rybníky nebo les. V poslední době se proto daří agrolesnictví. Také vytváření mokřadů (v místech přirozeného hromadění vody) a mezí, které jednak pomáhají zadržet vodu, brání odplavení cenné ornice a erozi, ale také poskytují útočiště mnohým druhům zvířat i rostlin, prospívají tomu, aby se z velkolánu stala mozaika a krajina pomaleji vysychala.

Pro vlastníky a uživatele půdy se také nabízí program Živá krajina (také v Plzeňském kraji), který již několik let usiluje o vrácení stability (vody) české krajiny, o kterou jsme ji za poslední desetiletí připravili. Jedná se o praktické zkušenosti, které směřují k šetrnému zacházení s životním prostředím a tím prospívají člověku. Inspirovat a zapojit se může každý – nejde o nic menšího než o stav naší krajiny a o vodu, na které závisí naše životy.

Veronika Kupková

Situace na Šustráku 4. srpna s viditelnými erozními rýhami (snímek nahoře) a jezerem vzniklým za železničním náspem (snímek dole). Zdroj: FB Dron Kralovice

Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Kralovice IV

Kralovice – Projekt Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Kralovice IV., reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_017/0008338 (MAP) má za sebou téměř rok úspěšné realizace. Díky spolupráci mezi školami, obcemi a dalšími zainteresovanými stranami působícími v území ORP Kralovice se daří efektivně identifikovat a řešit klíčové potřeby a výzvy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, které byly naplánovány k provedení do konce roku 2025 a jsou detailně popsány v ročních akčních plánech, které jsou přístupné na webových stránkách projektu kralovice.

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Přístup a intenzita působení místního akčního plánování v území umožňuje také cílené investice do infrastruktury škol, modernizaci výuky a profesního rozvoje učitelů, což vede ke zlepšení kvality vzdělávání a vytváření příležitostí pro všechny děti bez ohledu na jejich sociální či ekonomické zázemí. Do konce roku 2028 se očekává další posun díky implementaci moderních technologií, rozvoji učitelských kompetencí a zvýšené podpoře individuálních potřeb žáků. Strategické místní akční plánování a kontinuální evaluace budou klíčovými faktory pro udržení a zlepšení kvality vzdělávání v tomto regionu.

Za školní rok 2023/24 byly zrealizovány čtyři vzdělávací programy pro děti a žáky, kterými bylo podpořeno celkem 557 účastníků. Zahájili jsme vzdělávací program Logopedie pro pedagogy a vzdělávací akce podporu profesního rozvoje pedagogů škol. Pro rodiče jsme uspořádali jeden odborný webinář a čtyři workshopy na podporu informační osvěty rodičů dětí a žáků škol. Celkem se těchto akcí zúčastnilo padesát sedm rodičů.

Miroslav Trnka

SPORT

Připravuje Karel Popel

TURISTICKÝ ZÁVOD:
šest mezinárodních medailí

Kralovice, Volesko – Devětadvacáté mezinárodní mistrovství v turistickém závodě jednotlivců proběhlo v sobotu 12. října v okolí rekreačního zařízení Volesko u Kralovic. Pořadatelem vrcholného klání sezony byl oddíl TOM 4901 Šikulové Kralovice, DDM Kralovice a další složky města.

Klání se zúčastnilo sto šedesát závodníků ze třiceti oddílů. Devítka domácích borců, která si vybojovala nominaci do českého týmu, předvedla výborné výkony. Získala stejně jako v letech 2015 (Mikulášovice) a 2018 (Oščadnice/SR) šest medailí (2-1-3) a stala se čtvrtou nejúspěšnější výpravou mistrovství. Chod závodu a jeho zázemí zajišťovalo padesát pořadatelů a rozhodčích. Těm, stejně jako závodníkům, dělalo nejvíce starostí dosti chladné počasí. Kralovice hostily mezinárodní šampionát opět po sedmácti letech, tehdy se běhalo na Oblátku pod Strážištem.

Kralovická sestava, která startovala na 29. mezinárodním mistrovství v turistických závodech: zleva Josef Šmíd, Adéla Vlachová, Klára Fialová, Dana Knopová, Mikuláš Popel, Ivana Šmídová, Kristýna Knopová, Daniel Václavík a Miroslav Štefl. Foto K. Popel

ORIENTAČNÍ BĚH: Kometa pořádala závody

Kralovice, Chraštovice – Poslední zářijový víkend uspořádal oddíl orientačního běhu Kometa Kralovice klání oblastního žebříčku. Jde sice jen o klání Západočeské oblasti, ale přípravy jsou podobně náročné jako u větších závodů. Jde např. o zajištění povolení od vlastníků lesů, pozemků či luk a mnoho dalších věcí, které připravují např. sponzoři. Z ohlasu závodníků mohou mít pořadatelé moc dobrý pocit z vesměs pozitivních hodnocení: počínaje zázemím a konče samozřejmě tratěmi. Bylo možné zaslechnout i větu: „vypadá to, že se to tu tak nějak všechno pořádá samo“. Z toho plyne, že bylo vše navenek velmi dobré (opět díky pořadatelům). Snad si letos užili závodníci i občerstvovací stanice na kontrolách s bohatým výběrem „dopingu“. Organizátoři byli rádi i za

všechny připomínky a podněty, ze kterých si samozřejmě vezmou ponaučení pro další roky. Všem závodníkům patří poděkování za účast i přes nepříznivé počasí po oba dny – bylo chladno a spíš zataženo. Pořadatelům z řad členů oddílu a rodičů patří také velký dík, těch ochotných je stále méně.

A výsledky? Byly, jak je zvykem, on-line. Zde je výběr umístění závodníků pořadatelského klubu: v sobota J. Štiková 2. místo (ktg. D14), M. Kopta 1. místo a v neděli D. Celková 2. místo (oba H10F), J. Koptová 2. místo (D12), J. Štiková 4. místo, A. Pokorná 2. místo (D18), M. Kopta 1. místo a F. Švec 3. místo (oba H10F). Martin Hanák

VÝSLEDKY

BASKETBAL: liga juniorek U19 v. Benešov 47:53, v. Klatovy 42:63, v. Strakonice 44:51; liga kadetek U17 v. Tygři B 52:71, v. Basket Praha B 56:45, v. Slaný 74:58, v. Litoměřice 38:55; liga žákyní U15 v. Slovanka 65:51, v. Tygři Praha 54:76, v. Kladno 55:49, v. USK Praha 53:59; liga žákyní U14 v. DBK U13 87:24 a 86:41, v. Klatovy 102:34, v. Tachov 56:40, v. Strakonice 54:52; obl. přebor žákyní U13 v. Přeštice 39:51 a 43:50, v. Blo-

vice 53:52 a 56:27; obl. přebor žákyní U11 v. Sokol Bor 85:2 a 98:10, FOTBAL: I. A tř. mužů v. Tlumačov 0:8, v. Černice 1:2, v. Stříbro 3:3, v. Dobřany 1:4, v. Rokycany B 2:0; OP mužů B tým v. Blatnice 5:0, v. Kozolupy 2:4, v. Sulkov 0:2; krajská soutěž dorostu, sk. D v. Kozlany/Čistá 11:0, v. H. Bříza 4:3, v. Radnice/Skomelno 4:2, v. Kaznějov 3:2; OP st. žáků v. Nečtiny

10:0, v. Mladotice 6:3, v. Hadačka/Žihle 4:6, v. Ledce 4:0; OS ml. žáků, sk. B v. Dobříč/Kozojedy 8:0, v. Plasy 14:0, v. Úněšov 7:1, v. D. Bělá/Trnová 14:3, po podzimu 1. místo (7-7 0 0, skóre 58:9, 21 b.); st. přípravka, sk. B v. D. Bělá 18:1, v. Trnová 18:7, v. Hadačka 10:7; ml. přípravka, sk. B v. D. Bělá 14:5, v. Renová 41:5, v. Hadačka 10:9.

LEDNÍ HOKEJ: BNP Cup (hobby liga Rakovník) v. Mladotice 1:3, v. Rynholec 2:6, v. Abisko 11:2, v. Sýkořice 6:4.

MOTOKROS: Tomanon Cup 29024 celkově – ktg. do 50 ccm klasik 14. M. Urban, ktg. do 65 ccm open 2. Jakub Slemenský, 3. L. Kůla, ktg. do 85 ccm open 9. Matěj Slemenský, 22. A. Urbanová, ktg. táta open 3. Mar. Slemenský, 4. R. Babic, ktg. táta klasik 4. V. Urban, 6. O. Krepš.

NOHEJBAL: OP mužů, finále – Hradecko B v. Chraštovice 5:3, o 3. místo – Hradecko C. Vrtbo 5:3.

ORIENTAČNÍ BĚH: ZO ZČO (28.-29. 9., Chraštovice) – dlouhá trať, ktg. D10F 5. D. Cepková, ktg. D14 2. J. Štiková, ktg. D16 4. M. Čadková, ktg. H10F 1. M. Kopta, ktg. H14 5. V. Houba, ktg. TF 4. B. Karadzas; klasická trať, ktg. D10F 2. D. Cepková, ktg. D12 2. J. Koptová, ktg. D14 4. J. Štiková, ktg. D18 2. A. Pokorná, ktg. H10F 1. M. Kopta, 3. F. Švec, ktg. H14 5. V. Houba.

STOLNÍ TENIS: Český pohár družstev mužů Kralovice A v. Klatovy 4:6; krajský přebor I. tř., sk. A v. H. Huť 9:9, v. Stod B 10:2; OP družstev mužů II. tř. Kralovice B v. H. Huť C 8:10, v. Trnová B 8:10, v. Vejprnic 8:12; OP družstev mužů II. tř. Kralovice B v. Trnová B 8:10, Kralovice C v. Kralovice D 14:4, v. Nýřany F 13:5, Kralovice D v. Nýřany F 9:9; divizní (krajský) bodovací turnaj mládeže (19. 10., Dobřany) – II. divize 4. D. Popel.

TURISTICKÝ ZÁVOD: mezinárodní mistrovství jedn. (12. 10., Kralovice) – nejml. žákyně: 9. K. Fialová, ml. žáci: 3. D. Václavík, st. dorostenky: 3. K. Knopová, st. dorostenci: 1. M. Popel, ženy A: 2. A. Vlachová, ženy B (do 50 let): 5. D. Knopová, muži B (do 50 let): 1. M. Štefl, ženy C (nad 50 let): diskv. I. Šmídová, muži C (nad 50 let): 3. Jos. Šmíd.

Hokejisté (v tmavém zleva D. Liška a P. Knedlík) zdolali v duelu BNB Cupu v Rakovníku celek HC Sýkořice 6:4. Foto K. Popel

POZVÁNKY – sportovní, kulturní
a společenské akce LISTOPAD 2024

SPORTOVNÍ UDÁLOSTI:

BASKETBAL – SO 3. 11.: žákyně U15 v. Benešov; SO 9. 11.: žákyně U14 v. Rokycany; SO 10. 11.: kadetky U17 v. Nusle; NE 17. 11.: žákyně U15 v. Strakonice; SO 30. 11.: kadetky U17 v. Varnsdorf, žákyně U14 v. Strakonice; NE 1. 12.: kadetky U17 v. Brandýs n. L. (vše těl. ZŠ Kozlany). FOTBAL – PÁ 1. 11.: st. a ml. přípravka v. Kaznějov (15.30); SO 2. 11.: muži A v. Smíchov (10.15), muži B v. Tlučná B (14); NE 3. 11.: ml. žáci v. Trnová/Bělá (11.30); NE 10. 11.: dorost v. Bolevec (10), SO 16. 11.: muži A v. Sušice (10.15), muži B v. Trnová (14); NE 17. 11.: dorost v. Kozlany/Čistá (10, vše stadion Sokola). STOLNÍ TENIS – SO 9. 11.: muži A v. Sušice (9), v. Plánice (14); SO 23. 11.: muži D v. Kozlany B (9), v. Kaznějov (13.30); SO 7. 12.: muži A v. Kdyně (9), v. H. Týn (14), muži B v. H. Bělá D (9), v. Nýřany D (14, vše sokolovna). PŘESPOLNÍ BĚH – NE 17. 11.: 19. Malá kralovická (10.00, staré koupaliště).

KULTURNÍ
A SPOLEČENSKÉ AKCE:

PÁ 1./SO 2. 11. II. prodloužená základního tanečního kurzu, LD, 20 h
SO 2. 11. Podzimní oživlá prohlídka, téma Remesla a řemeslníci na Kralovicku, muzeum, 14 h
SO 2. 11. Culinkový Halloween, program pro děti, LD, 15 h
PO 4. 11. Trénování paměti, MěKS, 10 h/senioři a 17 h/pracující
ÚT 5. 11. Jakub Vágnér – Amazonie a sladkovodní giganti, přednáška, LD 19 h
ST 6. 11. Důvěrná sdělení, recitace veršů v podání herečky Národního divadla M. Borové a vystoupení Klavírního kvarteta J. Suka, refektář muzea, 19 h
ČT 7. 11. Lampionový průvod, sraz u kašny 16,45 h
SO 9. 11. Turnaj v karetní hře PRŠÍ, LD malý sál, 13 h
ST 13. 11. Veřejná debata, LD, 18 h

PÁ 15. 11. Trhy, náměstí Osvobození, 8 h
PÁ 15. 11. Golfový ples, LD, 20 h
SO 16. 11. Lucie revival, koncert, LD, 21 h
NE 17. 11. Svíce pro svobodu, náměstí Osvobození, 17.30 h
PO 18. 11. S knížkou do života, setkání rodičů a dětí, MěKS, 10 h
PO 18. 11. Dasha a Pavlína Senic, koncert, LD, 18.30 h
PÁ 22. 11. Ples SŠ Kralovice, LD, 20 h
SO 23. 11. Disco DJ Kříček, B-club, 21 h
PO 25. 11. Žákovský koncert ZUŠ Kralovice, LD, 18 h
SO 30. 11. Burza drobného zvířectva a prodej kuřic, areál chovatelů, 8 h
SO 30. 11. Pivní párty – DJ Láďa Čech, LD, 20 h

VÝSTAVY V MUZEU:

16. 6. – 2. 11. Apologie cisterciácké krajiny, západní ambít
12. 9. – 2. 11. Remesla a řemeslníci na Kralovicku, refektář
17. 9. – 2. 11. Keramické inspirace IV., SOU Horní Bříza, kostel Zvěstování Panně Marii
30. 10. 2024 – 10. 1. 2025 Alice Marková: Propojení, malá výstavní síň Hospitium
V listopadu je muzeum otevřeno od 9 do 15 hodin v pracovní dny.

BOHOSLUŽBY –
EVANGELICKÝ KOSTEL:

NE 3. 11. – 23. neděle po sv. Trojici (16 h; bohoslužba Církve československé husitské, farář Jiří Chytil)
NE 10. 11. – 24. neděle po sv. Trojici (9 h; bohoslužba Českobratrské církve evangelické, J. Krejčí)
NE 17. 11. – 25. neděle po sv. Trojici (16 h; bohoslužba Církve československé husitské, farář Jiří Chytil)
NE 24. 11. – 26. neděle po sv. Trojici (9 h; bohoslužba s vysluhováním sv. Večeře Páně, farář K. Šimr)

Fotbalová družstva mladších a starších přípravků se v rámci okresní soutěže utkala s Mladotice (v bílém Oliver Světlík). Foto K. Popel